

1 Jednačina ravni u prostoru

I slučaj

Neka je dat vektor $\vec{n} = (A, B, C)$ i tačka $M_0 = (x_0, y_0, z_0)$. Jednačina ravni koja prolazi kroz tačku M_0 i normalna je na dati vektor $\vec{n}$ je

$$A(x - x_0) + B(y - y_0) + C(z - z_0) = 0.$$

Ako u prethodnoj jednačini označimo $D = -(Ax_0 + By_0 + Cz_0)$ dobijamo opštu skalarnu jednačinu ravni:

$$Ax + By + Cz + D = 0. \quad (1)$$

Obrnuto, ako je ravan data jednačinom (1), odmah znamo da je njen vektor normale određen sa $\vec{n} = (A, B, C)$.

1. Napisati jednačinu ravni koja prolazi kroz tačku $M_0 = (-2, 1, 3)$ i

- ima vektor normale $3\vec{i} - \vec{j} + 5\vec{k}$
- paralelna je vektorima $\vec{a} = \vec{i} - 2\vec{j}$ i $\vec{b} = -2\vec{i} + 5\vec{j} + \vec{k}$.

II slučaj

Neka su date tri nekolinearne tačke $M_0 = (x_0, y_0, z_0)$, $M_1 = (x_1, y_1, z_1)$, $M_2 = (x_2, y_2, z_2)$. Jednačina ravni koja sadrži date tačke određena je determinantom:

$$\begin{vmatrix} x - x_0 & y - y_0 & z - z_0 \\ x_1 - x_0 & y_1 - y_0 & z_1 - z_0 \\ x_2 - x_0 & y_2 - y_0 & z_2 - z_0 \end{vmatrix} = 0. \quad (2)$$

2. Napisati jednačinu ravni koja

- prolazi kroz tačke $A(0, -1, 5)$, $B(4, 2, -1)$ i $C(-2, 2, 1)$,
- ima odsečke na koordinatnim osama $a = 5$, $b = -2$ i $c = 1$.

3. Napisati jednačinu ravni koja

- odseca na z -osi odsečak -2 i normalna je na z -osu.
- odseca na x -osi $a = 2$, na y -osi $b = 4$ i paralelna je z -osi.

4. Data je ravan $2x + 3y + 6z - 12 = 0$. Odrediti uglove između normale ravni i koordinatnih osa.

5. Odrediti ugao između ravni $\alpha : x - 2y + 3z - 8 = 0$ i $\beta : x + z - 6 = 0$.

Odavde možemo da primetimo opštu formulu za izračunavanje ugla između dve ravni $\alpha : A_1x + B_1y + C_1z + D_1 = 0$ i $\beta : A_2x + B_2y + C_2z + D_2 = 0$:

$$\cos \angle(\alpha, \beta) = \frac{A_1A_2 + B_1B_2 + C_1C_2}{\sqrt{A_1^2 + B_1^2 + C_1^2} \sqrt{A_2^2 + B_2^2 + C_2^2}}.$$

6. Napisati jednačinu ravni koja prolazi kroz tačku $M(2, -1, 1)$ i normalna je na ravni $\beta : 3x + 2y - z + 4 = 0$ i $\gamma : x + y + z = 3$.

7. Napisati jednačinu ravni normalne na sredinu duži AB , ako je $A(1, -2, 5)$ i $B(3, -4, 1)$.

Rastojanje tačke $M(x_1, y_1, z_1)$ od ravni $\alpha : Ax + By + Cz + D = 0$ nalazimo formulom:

$$d = \left| \frac{Ax_1 + By_1 + Cz_1 + D}{\sqrt{A^2 + B^2 + C^2}} \right|.$$

8. Izračunati rastojanje tačke $M(4, 3, -2)$ od ravni $3x - y + 5z + 1 = 0$.

9. Izračunati rastojanje između ravni $\alpha : x - 2y + 3z - 5 = 0$ i $\beta : x - 2y + 3z - 1 = 0$.

2 Jednačina prave u prostoru

I slučaj

Jednačina ravni koja prolazi kroz tačku $M(x_0, y_0, z_0)$ u pravcu vektora $\vec{p} = (l, m, n)$ je:

$$\frac{x - x_0}{l} = \frac{y - y_0}{m} = \frac{z - z_0}{n}.$$

II slučaj

Takodje, prava može biti zadata u preseku dve ravni, pa se njena jednačina dobija iz sistema:

$$A_1x + B_1y + C_1z + D_1 = 0, \quad A_2x + B_2y + C_2z + D_2 = 0.$$

III slučaj

Jednačina prave koja prolazi kroz tačke $M_1(x_1, y_1, z_1)$ i $M_2(x_2, y_2, z_2)$ je

$$\frac{x - x_1}{x_2 - x_1} = \frac{y - y_1}{y_2 - y_1} = \frac{z - z_1}{z_2 - z_1}.$$

1. Napisati jednačinu prave koja prolazi kroz tačku $M(1, 0, 1)$ i paralelna je pravoj $\frac{x-2}{3} = \frac{y-1}{1} = \frac{z+4}{7}$.
2. Za koju vrednost parametra D prava $\begin{cases} 3x - y + 2z - 6 = 0 \\ x + 4y - z + D = 0 \end{cases}$ seče z -osu?
3. Date su tačke preseka prave sa dvema koordinatnim ravnima: $(x_1, y_1, 0)$ i $(x_2, 0, y_2)$. Izračunati koordinate preseka te prave sa trećom koordinatnom ravni.
4. Napisati jednačinu prave koja prolazi kroz tačku $A(1, -5, 3)$ i sa koordinatnim osama gradi redom uglove $\frac{\pi}{3}$, $\frac{\pi}{4}$ i $\frac{2\pi}{3}$.
5. Odrediti ugao koji grade prave $\begin{cases} 3x - 4y + 2z = 0 \\ 2x + y - 2z = 0 \end{cases}$ i $\begin{cases} 4x + y - 6z - 2 = 0 \\ y - 3z + 2 = 0 \end{cases}$.
6. Napisati jednačinu normale iz tačke $A(2, 3, 1)$ na pravu $\frac{x+1}{2} = \frac{y}{-1} = \frac{z-2}{3}$.
7. Napisati jednačinu zajedničke normale pravih $\frac{x-7}{1} = \frac{y-3}{2} = \frac{z-9}{-1}$ i $\frac{x-3}{-7} = \frac{y-1}{2} = \frac{z-1}{3}$.

3 Odnos prave i ravni

1. Naći tačku preseka prave $\frac{x-12}{4} = \frac{y-9}{3} = \frac{z-1}{1}$ i ravni $3x + 5y - z - 2 = 0$.
2. Za koju vrednost parametra A je ravan $Ax + 3y - 5z + 1 = 0$ paralelna pravoj $\frac{x-1}{4} = \frac{y+3}{3} = \frac{z}{1}$?
3. Naći projekciju tačke $A(4, -3, 1)$ na ravan $x - 2y - z - 3 = 0$.
4. Naći rastojanje tačke $P(2, -1, 3)$ od prave $\frac{x+1}{3} = \frac{y+2}{4} = \frac{z-1}{2}$.